

Освітній компонент

«Археологія раннього залізного віку»

120 годин (4 кредити)

парний семестр

Метою викладання дисципліни є формування в здобувачів вищої освіти належного рівня основоположних знань про добу раннього залізного віку на території сучасної України.

Завдання курсу:

- засвоєння змісту археологічних понять, концепцій і теорій та вміння оперувати ними;
- дослідження становлення доби раннього залізного віку;
- визначення специфіки й особливостей епохи раннього залізного віку;
- ознайомлення їх з найбільш характерними рисами матеріальної та духовної культури кочових народів доби раннього залізного віку;
- вивчення інформаційного потенціалу речових джерел з археології доби раннього залізного віку;
- оволодіння практичними навичками роботи з речовими джерелами і науковою літературою.

КОРОТКИЙ ЗМІСТ КУРСУ

БЛОК 1. Загальна характеристика ранньозалізної доби.

- Особливості розвитку населення Українського лісостепу в період передскіфського часу.
- Чорноліська культура в межиріччі Дніпра й Дністра.
- Характеристика періоду перебування кімерійців на теренах сучасної України.
- Населення лісостепової зони України та його особливості розвитку у скіфський час.

БЛОК 2. Скіфсько-сарматська доба.

- Доба Малої Скіфії.
- Населення скіфського часу українського Лівобережжя.
- Ворсклинська, посульська, сіверо-донецька локальні групи. Характеристика господарства, матеріальної і духовної культури.
- Сарматський час.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- Здатність бути критичним і самокритичним.

Фахові компетентності:

- Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.
- Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
- Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.
- Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.

- Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
- Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
- Здатність здійснювати та організовувати археологічну діяльність.
- Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організовувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
- Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
- Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
- Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

- Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
- Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.
- Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.
- Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.
- Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.